



Odovědnost dopravce v mezinárodní přepravě cestujících a zavazadel, dle úmluvy CVR

Úmluva CVR

Úmluva o přepravní smlouvě cestujících a zavazadel je označovaná zkratkou CVR, což odpovídá francouzskému názvu tohoto mezinárodního předpisu. Je tedy na místě seznámit se se souvislostmi právní úpravy odpovědnosti dopravce, který provozuje tento obor dopravy. Úvodem je proto třeba uvést několik zásad, na nichž je založena koncepce této mezinárodní konvence:

1. Úmluva CVR se vztahuje na každou smlouvu o přepravě cestujících a jejich zavazadel silničními vozidly, je-li v přepravní smlouvě uvedeno, že se přeprava uskuteční na území nejméně dvou států, a je-li místo odjezdu nebo místo cílové nebo obě tato místa na území jednoho ze smluvních států. Není přitom rozhodná státní příslušnost stran ani sídlo účastníků přepravní smlouvy.
2. Úmluva CVR se vztahuje i na ty části přepravy, které se uskutečňují při přerušení silniční přepravy, i když tyto přepravy nemají povahu mezinárodních přeprav. Pokud by ovšem tyto autobusové přepravy byly pomocnými přepravami ve vztahu k jinému druhu dopravy, např. k mezinárodní přepravě železniční, letecké apod. z důvodu např. navazujícího spojení, pak se tyto navazující přepravy neřídí ustanoveními Úmluvy CVR.
3. Je-li vozidlo přepravující cestující samo přepravováno na části cesty jiným druhem dopravy, platí ustanovení Úmluvy CVR pro škody a ztráty způsobené událostí, která souvisí s přepravou vozidlem a která vznikla buď v době, kdy byl cestující ve vozidle, nebo v době, kdy do něho nastupoval nebo z něho vystupoval.
4. Dopravce odpovídá za jednání a opomenutí svých zástupců a pracovníků a všech ostatních osob, kterých použije ke splnění svých povinností vyplývajících pro něho z přepravní smlouvy jako za vlastní jednání nebo opomenutí, za předpokladu, že tito zástupci, pracovníci nebo ostatní osoby jednají v rámci svých pracovních úkolů.

Odovědnost dopravce

Vymezení odpovědnosti dopravce za škody způsobené osobám

Dopravce odpovídá za škodu, která vznikla zraněním nebo jakýmkoliv jiným poškozením tělesného nebo duševního zdraví cestujícího v důsledku nehody, k níž došlo v souvislosti s přepravou, buď v době, kdy byl cestující ve vozidle, nebo v době, kdy do něho nastupoval nebo z něho vystupoval, nebo v souvislosti s nakládkou nebo vykládkou zavazadla.

Důvody pro zproštění odpovědnosti dopravce

Dopravce se zproští své odpovědnosti, jestliže příčinou nehody byly okolnosti, kterým dopravce ani při vynaložení péče nezbytné v konkrétním případě nemohl zabránit a jejichž následky nemohl odvrátit. Ve snaze zprostit se své odpovědnosti se dopravce nemůže dovolávat ani tělesných, ani duševních vad řidiče, ani vad nebo selhání vozidla, ani zavinění osoby, od níž si vozidlo najal, anebo zavinění osob, za které by uvedené osoby odpovídaly, kdyby samy byly dopravcem.

Další důvody pro zproštění odpovědnosti dopravce.

Dopravce se zproštuje plně nebo částečně odpovědnosti v té míře, v jaké škoda vznikla, vinou cestujícího nebo v důsledku takového jeho chování, které neodpovídá normálnímu chování cestujícího. Dopravce se dále zproští odpovědnosti podle této Úmluvy, jestliže škoda byla způsobena jadernou událostí a jestliže podle zvláštních předpisů, platných ve smluvním státě, upravujícím odpovědnost v oblasti jaderné energie, je odpovědnost za tuto škodu uložena operátoru jaderného zařízení nebo osobě, která jej zastupuje.

Jestliže odpovídá dopravce za škodu, kterou však spolu způsobila svým jednáním nebo opomenutím třetí osoba, odpovídá dopravce za celou škodu, má však právo postihu proti této třetí osobě.

Určení výše škody a rozsah náhrady

Určení výše škody a rozsahu náhrady při škodách způsobených osobám na zdraví

Při uplatňování náhrad stanoví Úmluva CVR celkovou částku náhrady škody ve výši 250 000 franků, jako limit na jednoho poškozeného. Toto ustanovení však neplatí kategoricky, neboť mezinárodní dohoda počítá s tím, že každý smluvní stát může stanovit hranici vyšší nebo nestanovit žádnou hranici. Uvedením měny franku se rozumí zlatý frank o hmotnosti 10/31 zlata, o ryzosti 900. Podle sdělení ČNB je hodnota jednoho zlatého franku 1,94 USD. Z toho vyplývá, že přibližná výše limitu náhrady se pohybuje okolo částky cca 500 000 USD na jednoho poškozeného, což v přepočtu na Kč je zhruba 10 000 000 Kč. Přesná výše tohoto limitu je směrodatná při konkrétním uplatňování nároků a bude se řídit denní hodnotou vykázanou ČNB. Limit ovšem neznamená ani minimální částku náhrady, ani fixní náhradu, naopak půjde o náhrady, které jsou v kompetenci národních předpisů. Mezinárodní Úmluva CVR tedy stanoví, že náhrada nesmí přesahovat určený limit. Toto ustanovení se použije, pokud národní legislativa neupravuje výši náhrady. V České republice je směrodatným předpisem úprava obsažená v novelizovaném ustanovení § 444 občanského zákoníku, kdy zákonem č. 47/2004 Sb. byl doplněn odstavec 3, § 444 OZ v tomto znění: Za škodu usmrcením náleží pozůstalým jednorázové odškodnění, a to:

- a. manželovi nebo manželce 240 000 Kč,
- b. každému dítěti 240 000 Kč,
- c. každému rodiči 240 000 Kč,
- d. každému rodiči při ztrátě dosud nenarozeného počatého dítěte 85 000 Kč,
- e. každému sourozenci zesnulého 175 000 Kč,
- f. každé další blízké osobě žijící ve společné domácnosti s usmrceným v době vzniku události, která byla příčinou škody na zdraví s následkem jeho smrti 240 000 Kč.

Náhrady při poškození zdraví jsou rovněž upraveny národními předpisy a opět jsou omezeny zmíněným limitem podle CVR, tj. že nesmí převyšovat 250 000 franků na jednoho poškozeného, není-li jiná národní zákonná úprava.

í § 11 a násl. občanského zákoníku, upravujících ochranu osobnosti. Soudům pak bylo ponecháno na volné úvaze stanovení výše náhrady a určení oprávněných osob.

V situaci, kdy hlavní kancelář dopravce je ve státě, který není smluvní stranou a jehož právo určuje vyšší hranici náhrad nebo neurčuje žádnou hranici, použije se pro určení celkové částky práva tohoto státu s vyloučením kolizních norem.

Částky náhrad, které nejsou započítávány do stanoveného limitu náhrad 250 000 franků na jednoho poškozeného

Náhrady, které jsou vypláceny oprávněným v důsledku jedné a téže události mimo zmíněný limit, jsou např. soudní a jiné náhrady, které oprávněné osoby vynaložily při uplatňování svých práv a jejichž zaplacení nebo náhrada může být uložena dopravci. Patří tam také úroky, vypočtené podle práva, o jehož použití rozhodl soud, který věc projednával.

Působnost účastníků přepravní smlouvy při určení výše náhrady

Úmluva dává účastníkům přepravní smlouvy možnost dohodnout ve smlouvě vyšší hranici náhrady. Takovéto určení může být i jmenovité, a pokud není takto jmenovitě určeno, pak platí, že dohoda je ve prospěch všech osob, které mají právo na náhradu.

Hranice náhrady škody stanovené výše uvedeným limitem 250 000 franků se vztahují na všechny nároky vyplývající ze smrti, zranění nebo jakéhokoliv jiného poškození tělesného nebo duševního zdraví cestujícího. Vzhledem k tomu, že limit je stanoven na jednoho poškozeného, platí, že je-li více věřitelů a převyšuje-li celková částka jejich nároků stanovenou hranici, nároky se poměrně...